

KRAJOWA SEKCJA NAUKI

NSZZ

ul. Waryńskiego 12, lok. A 221

00-631 Warszawa

tel. kom. 603 123 438

e-mail: ksn@solidarnosc.org.pl

<http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>

KSN.12.2019

Warszawa, 27 sierpnia 2019 r.

Opinia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie projektu Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” z uwagą przeanalizowała *projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

Z przedstawionej *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego* wynika, że celem jej aktualizacji jest próba osiągnięcia założeń w obszarze kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyjętych w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030)*.

Według autorów, SRKL stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską. Do wyzwań tych należy m.in. uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Wskazuje się, że rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Główny cel przedmiotowej Strategii został określony jako rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zauważa, że cele te nie mogą zostać osiągnięte, jeśli nie zostanie w pełni realizowana idea zrównoważonego dostępu do edukacji, w tym szczególnie do szkolnictwa wyższego i **nadal będzie stawiać się na rozwój wiodących ośrodków akademickich**. Skutkiem koncentracji szkolnictwa wyższego tylko w kilku ośrodkach jest odpływ potencjału ludzkiego z dużego obszaru Polski, co stanowi główną barierę rozwoju

nie tylko dla miast średnich, ale i dużych miast spoza silnych ośrodków uniwersyteckich. Należy dać szansę młodzieży skorzystania z większych możliwości rozwojowych **bez konieczności wyjazdu na stałe do metropolii**, bo to oni jako studenci, a później absolwenci uczelni będą tworzyć kapitał ludzki. Należy również położyć większy nacisk na **tworzenie regionalnych ośrodków badawczo-rozwojowych**, które będą napędzały gospodarkę w regionach i dawały miejsca pracy dla wysoko wykwalifikowanej kadry.

Powyżej przedstawione działania nie będą mogły być realizowane przy dotychczasowym poziomie finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Pragniemy przypomnieć, że wprowadzona w 2018 roku reforma nauki i szkolnictwa wyższego powiązana była z zapisanymi ustawowo gwarancjami nowych zasad finansowania zadań podmiotów działających w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego, które będą realizowane od roku 2020, a są w pełni powiązane z kapitałem ludzkim. To właśnie w 2020 rozpocznie funkcjonowanie całkowicie nowy system kształcenia doktorantów którego finansowanie będzie realizowane w głównej mierze przy pomocy środków przydzielanych zgodnie z algorytmicznym podziałem subwencji między uczelnie i instytuty. Tylko sam koszt stypendiów dla doktorantów, przewidzianych w Ustawie, wyniesie ok. 200 mln zł. Reforma zmieniła od 2019 r. kryteria i sposób podziału głównego strumienia środków budżetowych. Wprowadzone projakościowe mechanizmy finansowania, a w szczególności ustawowo zapisany konkurs inicjatywa doskonałości - uczelnia badawcza, ma zgodnie z zapisami ustawy objąć nie więcej niż 10 najlepszych uczelni ze zwiększeniem ich budżetów nie mniej niż 10% kwoty subwencji wynikającej z podziału algorytmicznego. Ponadto, dla uczelni, które spełniły kryteria ubiegania się o inicjatywę, ale nie znajdą się w gronie laureatów planowane jest zwiększenie subwencji o 2%. Nie może to odbyć się kosztem pozostałych uczelni! Wprowadzaniu reformy zgodnie z zapewnieniami rządu będą towarzyszyć trzy etapy podwyżek wynagrodzeń w uczelniach rozłożone na lata 2019-21, co w konsekwencji ma doprowadzić do zwiększenia wynagrodzeń pracowników uczelni o 30% w stosunku do roku 2018. Mając powyższe na uwadze oraz wciąż rosnące koszty utrzymania i wysoką inflację, brak wyraźnego wzrostu finansowania nauki i szkolnictwa wyższego może doprowadzić do znacznego obniżenia jakości prowadzonych prac badawczych, stagnacji w rozwoju nowych technologii, obniżenia jakości nauczania na poziomie wyższym, co w konsekwencji może spowodować brak osiągnięcia założonych celów

Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dlatego KSN od lat zabiega o zwiększenie strumienia środków finansowych przekazywanych na ten cel.

KSN zwraca uwagę na pominięcie w Strategii problemu uczniów, studentów, doktorantów - obcokrajowców, osób polskiego pochodzenia podejmujących edukację w kraju przodków, często z zamiarem osiedlenia się w Polsce na stałe i reemigrantów. Szczególnie braki te są widoczne w Celach 1 i 2 przedstawionych w rozdziale III: Cele i oczekiwane rezultaty Strategii.

Cel 1: *„Polscy pracodawcy wymieniają trudność znalezienia pracowników o potrzebnych im kompetencjach jako jedną z głównych barier...”*

Brak w materiałach odniesienia do kwestii obcokrajowców i osób polskiego pochodzenia z zagranicy w sprawie podejmowania przez nich pracy, szczególnie jeśli mowa o zawodach wymagających wysokich kwalifikacji. Jest tu wiele zadań i problemów do rozwiązania, np. nie do końca uregulowana sprawa nostryfikacji dyplomów nawet z renomowanych zachodnich uczelni.

W tym samym Celu 1 znajduje się zapis: *„Niezbędne w tym procesie jest promowanie integracji społecznej poprzez likwidowanie barier i ograniczeń w środowisku i stwarzanie warunków do rozwoju indywidualnego potencjału wszystkich młodych ludzi, w tym tych, którzy posiadają specjalne potrzeby edukacyjne”.*

Osobami o specjalnych potrzebach edukacyjnych są m.in. obcokrajowcy i - co ważne - reemigranci. Często to osoby o wysokim dotychczasowym stopniu wykształcenia i inteligencji. Ich problemem i mankamentem bywa niedostateczna znajomość języka polskiego. Na pracę z takimi osobami nie są przygotowane ani szkoły (podstawowe, średnie, zawodowe), ani nawet uczelnie wyższe.

Uwzględnienie w celach strategicznych właściwego traktowania, stwarzania warunków adaptacji, integracji i współpracy społeczeństwa polskiego z cudzoziemcami, w tym reemigrantami może pozwolić znacznie szybciej i łatwiej osiągnąć cele nadrzędne strategii. Ignorowanie tych problemów zaś może przynieść nieodwracalne negatywne skutki dla społeczeństwa i jego rozwoju - szczególnie w sytuacji starzenia się tego społeczeństwa.

Cel 2. - w nawiązaniu do kwestii poprzednio poruszonych dodatkowych uregulowań wymagają pewne sytuacje dotyczące obcokrajowców i osób polskiego pochodzenia, jak choćby np. zwiększenie świadomości pracowników placówek zdrowotnych na temat sposobu

przyjmowania pacjentów zza granicy z różnego rodzaju ubezpieczeniami oraz - co zdecydowanie ważniejsze - na temat rodzaju świadczeń zdrowotnych przysługujących osobom z Kartą Polaka i rozszerzenie zakresu tych świadczeń.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” apeluje o znaczący wzrost finansowania szkolnictwa wyższego i nauki oraz realizowanie idei zrównoważonego dostępu do edukacji, w tym szczególnie szkolnictwa wyższego przez zwiększanie roli i niemarginalizowanie regionalnych ośrodków akademickich.

**Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”**

*/ - podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*